

The Effect of Managers' Overconfidence on Financial Reporting Tone

Nazanin Bashirimanesh¹, Nayyer Ourojoghli²

Received: 2021/10/04
Accepted: 2021/11/04

Research Paper

Abstract

Descriptive expression of financial statements can be very important because of the ability to express positive or negative of news and information and ultimately affect users. Managers can distract users' perceptions of explanatory reports using text tone management. Therefore, the purpose of this study is to investigate the effect of managers' overconfidence on the financial reporting tone. For this purpose, a sample of 129 companies listed on the Tehran Stock Exchange during the years 2014 to 2020 are selected. In this study, managers' overconfidence is measured in terms of three methods of capital expenditure, overinvestment and debt ratio, and research hypotheses are tested using pooled data and multiple regressions in STATA and EVIEWS softwares. Findings from the test of research hypotheses show, that when managers' overconfidence is in the form of over-investment and increase in capital expenditures, has a positive and significant relationship with using of positive words in financial statements. Therefore, in this case, due to the overconfidence and optimism of the manager, the simple and unexpected tone of financial reporting has more positive words and becomes optimistic. But if the overconfidence behavior of manager occurs in the form of increasing the amount of debt and receiving bank facilities, it has a negative and significant relationship with the simple and unexpected tone of financial reporting. Therefore, in this case, due to the increase in financial risk of the company, the use of positive words in financial reporting is less.

Keywords: Managers' Overconfidence, Tone, Unexpected Tone

JEL Classification: M41 .G32.

1 Assistant Profesor, Faculty of Management, Economic & Accounting, PNU University, Tehran, Iran (Corresponding Autor) (Email: bashirimanesh@gmail.com)

2 MSc. Student in Accounting, Economic & Accounting, PNU University, Shahr Rey, Iran (Email: oroujoghlinayyer@gmail.com)

تأثیر بیش اطمینانی مدیران بر لحن گزارشگری مالی

نازنین بشیری منش^۱، نیر اورج اوغلی^۲

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۷/۱۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۸/۱۳

چکیده

بیان توصیفی صورت‌های مالی به دلیل توانایی در بیان مثبت یا منفی اخبار و اطلاعات و نهایتاً اثرگذاری بر استفاده‌کنندگان، می‌تواند بسیار بااهمیت باشد. مدیران می‌توانند با استفاده از مدیریت لحن نوشتار، ادراک استفاده‌کنندگان از گزارش‌های توضیحی را منحرف نمایند. بر این اساس هدف این پژوهش بررسی تأثیر بیش اطمینانی مدیران بر لحن گزارشگری مالی است. بدین منظور، نمونه‌ای متشکل از ۱۲۹ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ بررسی شدند. در این پژوهش، بیش اطمینانی مدیران بر حسب سه روش مخارج سرمایه‌ای، سرمایه‌گذاری بیش از حد و نسبت بدهی سنجیده شده و فرضیه‌های پژوهش با استفاده از داده‌های ترکیبی و به‌کارگیری رگرسیون چندگانه در نرم‌افزارهای استتا و ایویوز آزمون شدند. یافته‌های حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش نشان می‌دهد، بیش اطمینانی مدیران وقتی به صورت سرمایه‌گذاری بیش از حد و افزایش مخارج سرمایه‌ای باشد، رابطه مثبت و معناداری با به‌کارگیری واژگان مثبت در صورت‌های مالی دارد. لذا در این حالت با توجه به بیش اطمینانی و خوش‌بینی مدیر، لحن ساده و غیرمنتظره گزارشگری مالی از واژگان مثبت بیشتری برخوردار بوده و خوش‌بینانه می‌شود؛ اما در صورتی که رفتار بیش اطمینانی مدیر به صورت افزایش میزان بدهی‌ها و دریافت تسهیلات بانکی بروز کند، رابطه منفی و معناداری با لحن ساده و غیرمنتظره گزارشگری مالی دارد. لذا در این حالت با توجه به افزایش ریسک مالی شرکت، به‌کارگیری واژگان مثبت در گزارشگری مالی کمتر می‌شود.

واژه‌های کلیدی: بیش اطمینانی مدیران، لحن گزارشگری مالی، لحن غیر منتظره گزارشگری مالی.

طبقه‌بندی موضوعی: G32, M41.

۱. استادیار گروه حسابداری، دانشکده مدیریت، اقتصاد و حسابداری، دانشگاه پیام‌نور، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

(Email: bashirimanesh@gmail.com)

۲. کارشناسی ارشد حسابداری، دانشکده مدیریت، اقتصاد و حسابداری، دانشگاه پیام‌نور، شهرری، ایران (Email: oroujoghlinayyer@gmail.com)

مقدمه

از نظر صاحب‌نظران علوم اقتصادی، اطلاعات در توسعه اقتصادی و سرمایه‌گذاری همیشه جایگاه ارزشمندی داشته‌است (رهنمای رودپشتی و همکاران، ۱۳۹۷). گزارش‌های مالی نیز یکی از منابع اطلاعاتی بازارهای مالی است که نقش مؤثری در توسعه سرمایه‌گذاری و افزایش کارایی این بازار ایفا می‌کند. در این راستا کارشناسان و محققان حسابداری در پی بهبود و افزایش کیفیت گزارشگری مالی به عنوان ابزاری جهت مسئولیت پاسخ‌گویی به استفاده‌کنندگان از گزارش‌های مالی بوده‌اند. طبق مفاهیم نظری گزارشگری مالی، هدف صورت‌های مالی، ارائه اطلاعاتی تلخیص و طبقه‌بندی شده درباره وضعیت و عملکرد مالی واحد تجاری است که برای طیفی گسترده از استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی در اتخاذ تصمیمات اقتصادی سودمند می‌باشد. دستیابی به این هدف نیازمند این است که اطلاعات مذکور در درجه اول، مربوط و قابل اتکا بوده و در درجه دوم قابل فهم و مقایسه باشد (عباسی و همکاران، ۱۳۹۷). با افزایش حجم توصیف‌های حسابداری، مدیران شرکت‌ها می‌توانند با استفاده از لحن گزارشگری یعنی به وسیله مدیریت نوشتار، از مزیت این فرصت‌ها برای منحرف کردن ادراک افراد استفاده کنند؛ اگر چه در شکل صحیح، با توجه به محدودیت‌های ارقام و استانداردهای حسابداری در زمینه انتقال واقعیت‌های اقتصادی مدیران می‌توانند برای اهداف اطلاع‌رسانی از مدیریت نوشتار استفاده کنند. با وجود این، نتایج تحقیقات گذشته بر روی لحن نوشتار، نشان دهنده استفاده راهبردی مدیران از مدیریت نوشتار با هدف فریب خوانندگان گزارش‌های سالانه و تأثیرگذاری بر ادراک آن‌ها بوده است (برای مثال نک: هوانگ و همکاران، ۲۰۱۴). به عبارت دیگر مدیران با سوءاستفاده از مدیریت نوشتار به دنبال تأثیرگذاری بر ادراک استفاده‌کنندگان از گزارش‌های سالانه در خصوص اطلاعات بنیادی شرکت بوده‌اند. فصاحت و بلاغت استفاده شده در توصیف‌ها، برای درک اطلاعات کمی حائز اهمیت است. لحن نوشتار، به معنی استفاده از کلمات مثبت در برابر کلمات منفی در متن‌های کیفی است. مدیریت لحن نوشتار عبارت است از انتخاب سطح لحن نوشتار در متن‌های کیفی به گونه‌ای که با اطلاعات کمی همراه آن منطبق نباشد (هیتون، ۲۰۰۲). مدیریت لحن نوشتار می‌تواند با انگیزه‌های راهبردی و یا با انگیزه‌های اطلاع‌رسانی استفاده شود. هنگامی که اطلاعات بنیادی شرکت به واسطه محدودیت‌های استانداردهای حسابداری، نسبت به اطلاعات کمی ارائه شده بهتر هستند، مدیریت لحن گزارش‌های توضیحی می‌تواند با کارکردهای اطلاعاتی استفاده شود (محسنی و رهنمای رودپشتی، ۱۳۹۸). لحن گزارش‌های توضیحی ممکن است با کارکردهای راهبردی و به منظور تغییر ادراک استفاده‌کنندگان نسبت به اطلاعات بنیادی شرکت مدیریت شود. هوانگ و همکاران^۱ (۲۰۱۴) و ماوی و ونکاتام^۲ (۲۰۱۲) نشان دادند، مدیران در مصاحبه‌های مطبوعاتی یا نشست‌های تحلیلی با تحلیلگران مالی تلاش می‌کنند لحن گفتار خود را به نحوی به کار برند که منجر به گمراهی سرمایه‌گذاران در خصوص بازدهی و عملکرد آتی شرکت گردند. مریبور^۳ (۲۰۱۶) نشان داد، هنگامی که شرکت از مدیران بیش‌اطمینان برخوردار است، راهبرد به‌کارگیری لحن مثبت برای گمراهی سرمایه‌گذاران یا پنهان‌سازی اخبار بد بیشتر استفاده می‌شود.

مبتنی بر نظریه ترجیحی، مدیران بیش‌اطمینان، وجه نقد و پس از آن بدهی را بر سایر منابع تأمین مالی ترجیح می‌دهند. آن‌ها پروژه‌هایی را که امکان تأمین مالی خارجی بیشتری دارند ترجیح می‌دهند. مالمندیر و تاته^۴ (۲۰۰۵) نشان دادند، مدیران بیش‌اطمینان مدیرانی هستند که تمایل به سرمایه‌گذاری بیش از حد دارند، زیرا شرکت‌های

1. Huang et al.
2. Mayew & Venkatachalam
3. Merrienboer
4. Malmendier & Tate

آن‌ها دارای وجوه داخلی کافی هستند. همچنین این دسته از مدیران بازدهی‌های آتی پروژه‌های شرکت را بیش از حد برآورد می‌کنند. هیتون (۲۰۰۲) بیان می‌کند مدیران خوش‌بین مدیرانی هستند که به طور منظم و سیستماتیک، سودآوری عملکرد شرکت‌های خوب را بیش از حد و سودآوری عملکرد شرکت‌های ضعیف را کمتر از حد تخمین می‌زنند (عباسی و همکاران، ۱۳۹۷). بر اساس یافته‌های پژوهش‌های تجربی، با بالا رفتن اعتماد به نفس مدیران، احتمال سقوط آتی قیمت سهام نیز افزایش یافته (کیم و همکاران^۱، ۲۰۱۴)، احتمال استفاده از حسابداری محافظه‌کارانه کمتر می‌گردد (احمد و دوئلمن^۲، ۲۰۱۳)، احتمال وقوع اشتباه در گزارش سود به دلیل نگرش‌های خوش‌بینانه مدیریت بیشتر (شراند و زیچمن^۳، ۲۰۱۲)، احتمال ارائه مجدد صورت‌های مالی افزایش، مدیریت سود واقعی بیشتر و اثر بخشی کنترل‌های داخلی کمتر می‌شود (چن^۴ و همکاران، ۲۰۱۵) همچنین به کارگیری گزارشگری متهورانه با بالاتر نمایش دادن ارزش‌های شرکت و ارائه بهتر وضعیت مالی شرکت (آقازاده و همکاران^۵، ۲۰۱۸) بیشتر می‌گردد. از آنجایی که مدیران دارای اعتماد به نفس بالا، تمایل به دست بالا گرفتن توانایی خود دارند، لذا نتیجه عملکرد خود را بیش از حد ارزیابی می‌کنند و احتمال وقایع تصادفی را دست کم می‌گیرند. از این رو به منظور تحقق نگرش مدیریتی خود، در ارائه اطلاعات از سوگیری خوش‌بینانه برخوردار بوده که بر کیفیت اطلاعات و لحن گزارشگری اثر می‌گذارد. مدیران بیش‌اطمینان از طریق مدیریت لحن گزارشگری تلاش می‌کنند، نوع انتقال اطلاعات و ادراک سرمایه‌گذاران از محیط اطلاعاتی شرکت را کنترل نمایند (گارسیا و همکاران^۶، ۲۰۱۸). شفافیت حسین^۷ (۲۰۱۹) نشان می‌دهد، مدیران با اعتماد به نفس بالا در شرکت‌ها تمایل بیشتری به استفاده از واژه‌های مثبت در گزارش‌های توضیحی نسبت به سایر مدیران شرکت‌ها دارند.

براین اساس پژوهش حاضر سعی دارد به منظور غنای ادبیات حوزه رفتاری مدیران، تأثیر بیش‌اطمینانی مدیران بر لحن گزارشگری مالی در بازار سرمایه ایران را بررسی نماید. در ادامه مبانی نظری و پیشینه پژوهش به همراه فرضیه‌ها ارائه می‌شود، در بخش بعدی روش‌شناسی پژوهش و نحو سنجش متغیرها بیان می‌شود و در نهایت آزمون فرضیه‌ها به همراه نتیجه‌گیری و پیشنهادها پژوهش ارائه می‌گردد.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

لحن گزارشگری مالی

امروزه توسعه بازار سرمایه و پیچیده‌تر شدن بازارهای مالی، انتظارات از حسابداری را افزایش داده و استفاده‌کنندگان از اطلاعات نه تنها از حسابداری انتظار ارائه اطلاعات عددی را دارند بلکه بر ارائه اطلاعات کیفی و غیرعددی نیز تأکید دارند. در ارائه گزارش‌های توصیفی حسابداری، مدیر اختیاراتی در رابطه با چگونگی افشای محتوای اطلاعات بر عهده دارد که این اختیارها می‌تواند اختیاری یا اجباری باشد به گونه‌ای که حتی این اختیارها در نحوه نوشتار مطالب و لحن گزارش‌ها نیز مشاهده می‌شود. این بدان معنی است که نحوه نوشتار گزارش‌های مالی و تن صدا و لحن

-
1. Kim et al.
 2. Duellman et al.
 3. Schrand & Zechman
 4. chen et al.
 5. Aghazadeh et al.
 6. Garcia et al.
 7. Shafayat Hussain

مدیران در مجامع شرکت و سایر جلسات مشترک با سرمایه‌گذاران می‌تواند بر چگونگی برداشت استفاده‌کنندگان از اطلاعات مؤثر باشد. بنابراین می‌توان بیان داشت که مدیران از گونه‌های زبان‌شناسی در گزارش‌های توصیفی و یا شفاهی به عنوان شکلی از ادراک هدف‌دار و آگاهانه به منظور تغییر در ادراک استفاده‌کنندگان از اطلاعات، استفاده می‌نمایند (پور کریم و همکاران، ۱۳۹۷).

توجه به نوشتارهای متنی در خصوص وضعیت سود شرکت و گزارش‌های سالانه مدیریتی، از آن جهت حائز اهمیت است که برخلاف اطلاعات کمی و عددی، می‌توانند انتظارات استفاده‌کنندگان از اطلاعات را در خصوص عملکرد آتی شرکت برآورده نمایند. از طرفی دیگر از آنجایی که قاعده مشخصی در خصوص سبک بیان اطلاعات نوشتاری وجود ندارد، مدیران نیز می‌توانند انتظارات عملکردی خود را از طریق واژگان گزینش نموده و به استفاده‌کنندگان از اطلاعات منتقل نمایند (بالاکریشنان^۱، ۲۰۱۰). به همین علت است که یکی از ویژگی‌های بااهمیت اطلاعات نوشتاری را می‌توان کاربرد لحن در انتقال پیام دانست. امروزه مدیران شرکت‌ها از لحن نوشتار و گفتار و مدیریت آن، به منظور انحراف ادراک استفاده‌کنندگان از اطلاعات استفاده می‌نمایند، چرا که حجم گزارش‌های توصیفی حسابداری روز به روز افزایش می‌یابد. به عبارتی دیگر تهیه‌کنندگان گزارش‌های سالانه از این موضوع مطلع هستند که استفاده‌کنندگان از گزارش‌های مالی، ادراک دقیقی نسبت به عملکرد شرکت نداشته و از طرفی به گزارش‌های توضیحی ارائه شده توسط مدیریت به خصوص نامه مدیران ارشد بیشتر توجه می‌نمایند. این آگاهی انگیزه را برای تهیه‌کنندگان اطلاعات به وجود می‌آورد که لحن نوشتار خود را به منظور تأثیرگذاری بر ادراک استفاده‌کنندگان بدون ارائه اطلاعات نادرست مدیریت کنند (کارلسون^۲، ۲۰۱۵). همان‌طور که تان^۳ و همکاران (۲۰۱۴)، بیان داشتند که اثر احساسی زبان، با نحوه استفاده از کلمات مثبت و منفی ارتباط دارد. آن‌ها همچنین به این موضوع اشاره کردند که اشخاصی که مهارت سرمایه‌گذاری کمتری دارند بیشتر تحت تأثیر لحن مثبت نوشتار قرار می‌گیرند. از طرفی از آنجایی که اطلاعات ارائه شده در گزارش‌های سالانه شرکت ممکن است با اطلاعات بنیادین شرکت همسو نباشد، باعث می‌شود تخمین سرمایه‌گذاران در خصوص سود بیش از میزان واقعی آن باشد.

بیش‌اطمینانی مدیران

نظریه‌های تصمیم عقلایی بر این فرض استوارند که مدیران هنگام تصمیم‌گیری منطقی رفتار می‌کنند؛ اما ادبیات روان‌شناسی نشان می‌دهد که مدیران دچار بیش‌اطمینانی، اعتماد بیش از حد به خود و دید کوتاه‌مدت نسبت به چشم‌انداز آینده شرکت می‌باشند، این سوگیری‌ها در تصمیمات شرکت اخلاقی ایجاد می‌کند. بر اساس ادبیات پژوهش حسابداری، یکی از انواع سوگیری‌های رفتاری مدیران، بیش‌اطمینانی می‌باشد. بیش‌اطمینانی پدیده‌ای است که در مردم عادی نیز وجود دارد؛ اما این پدیده بیشتر به مدیران مرتبط می‌شود، به این صورت که مدیران نسبت به سودها و جریان‌های نقدی واحد تجاری خود خوش‌بین‌اند و چشم‌انداز مثبتی از ریسک و بازده آتی شرکت دارند. آن‌ها احتمال و تأثیر رویدادهای مطلوب را بر جریان‌های نقدی شرکت بیش از واقع تخمین می‌زنند و احتمال و تأثیر رویدادهای منفی را کمتر از واقع ارزیابی می‌کنند (هوانگ و همکاران، ۲۰۱۴). بیش‌اطمینانی در مدیران احتمال به‌کارگیری رویکردهای محافظه‌کارانه را کاهش می‌دهد (احمد دوئلن، ۲۰۱۳) و در نتیجه به دلیل نگرش

خوش‌بینانه مدیران احتمال اشتباه در گزارش سود حسابداری از طریق مدیریت سود واقعی وجود دارد (هسیه و همکاران^۱، ۲۰۱۴). مدیران بیش‌اطمینان به طور نظام‌مندی بازده آتی ناشی از پروژه‌های سرمایه‌گذاری را بیش از حد تخمین می‌زنند (کیم و همکاران، ۲۰۱۴)، انتظار می‌رود مخارج سرمایه‌ای (دارایی ثابت) بیشتری داشته باشند (بن دیوید و همکاران^۲، ۲۰۱۳).

در مجموع، صرف‌نظر از اعداد و ارقام موجود در گزارش پیش‌بینی سود، و مشابه با مباحث بالا که معطوف جنبه کمی (عددی) گزارش‌های مالی بود، به لحاظ نظری، لحن استفاده شده در گزارشگری مالی، نه تنها چارچوبی برای افشای اطلاعات توسط مدیر فراهم می‌کند، بلکه فرصتی برای مدیران فراهم می‌آورد تا انتظارات خود از عملکرد آتی شرکت را نمایان سازد. از این رو، انتظار بر این است که گزارش‌های فعالیت هیئت‌مدیره حاوی کلمات خوش‌بینانه (مثبت) و کلمات بدبینانه (منفی) باشد. در واقع، زبان نیز یک سیستم قراردادی منظم از آواها یا نشانه‌های کلامی یا نوشتاری است که توسط انسان‌های متعلق به یک گروه اجتماعی یا فرهنگی خاص، برای نمایش به سخن دیگر، و فهم ارتباطات و اندیشه‌ها به کار برده می‌شود (میر علی و همکاران، ۱۳۹۷). به عنوان مثال می‌توان انتظار داشت مدیران بیش‌اطمینان با برآورد بالای توانایی خود و دریافت پاداش از هیئت‌مدیره از لحن مثبت و خوش‌بینانه در گزارش‌های خود استفاده کنند.

یافته‌ها نیز گویای آن است که اعتماد بیش از اندازه مدیریتی بر کیفیت گزارشگری مالی و محافظه‌کاری شرطی تأثیر معکوس و معناداری دارد و محافظه‌کاری موجب قوی‌تر شدن تأثیر معکوس بیش‌اطمینانی مدیریتی بر کیفیت گزارشگری مالی می‌شود (عباسی و همکاران، ۱۳۹۷). همچنین قدرت مدیران با لحن اعلان سود رابطه مثبت و معناداری دارد (زارع بهنمیری، ۱۳۹۷). بنابراین مدیران بیش‌اطمینان می‌توانند از مدیریت لحن نوشتار به عنوان ابزاری برای مخفی کردن اطلاعات بنیادی شرکت استفاده کنند. آن‌ها مدیریت نوشتار را به عنوان لحن غیرعادی نوشتار، یعنی سطح لحنی غیرهمسان با اطلاعات بنیادی شرکت می‌دانند. لحن غیر عادی نوشتار می‌تواند به صورت فرصت‌طلبانه‌ای برای بهبود فهم گزارش‌های مالی و در نتیجه گمراه کردن سرمایه‌گذاران با استفاده از کلمات مثبت برای مخفی کردن عملکرد ضعیف شرکت به کار گرفته شود.

در ادامه به برخی پژوهش‌های انجام شده در این حوزه اشاره خواهد شد:

میرزایی و همکاران (۱۳۹۹) تأثیر لحن بدبینانه گزارشگری مالی بر گزارشگری مالی متهورانه را بررسی کردند. نتایج نشان داد، لحن بدبینانه گزارشگری مالی بر گزارشگری مالی متهورانه تأثیر منفی و معناداری دارد. همچنین مشخص شد، حفاظت از حقوق سهام‌داران باعث تشدید تأثیر منفی لحن بدبینانه گزارشگری مالی بر گزارشگری مالی متهورانه می‌شود. پورکریم و همکاران (۱۳۹۸) به بررسی تأثیر لحن گزارش‌های فعالیت هیئت‌مدیره بر عملکرد آتی مبتنی بر دو دیدگاه علامت‌دهی و رفتار فرصت‌طلبانه مدیران پرداختند. بر اساس نتایج لحن گزارش‌های فعالیت هیئت‌مدیره بر سودآوری و جریان‌های نقد عملیاتی سال آتی تأثیر منفی و معناداری دارد. این نتایج شواهدی را در رابطه با استفاده فرصت‌طلبانه احتمالی مدیران در لحن گزارش‌های مالی فراهم می‌کند. محسنی و رهنمای رودپشتی (۱۳۹۷) عملکرد مالی و کارکردهای مدیریت لحن نوشتار در گزارشگری مالی را بررسی نمودند. یافته‌های تحقیق آن‌ها نشان داد بین مدیریت لحن نوشتار و عملکرد مالی آتی شرکت، رابطه منفی و معنی‌داری وجود دارد. بنابراین مدیران از مدیریت لحن نوشتار با انگیزه‌های راهبردی و برای پوشش عملکرد آتی ضعیف شرکت استفاده

1. Hsieh et al.

2. Ben-David et al.

می‌کنند. احمدی و همکاران (۱۳۹۸) با بررسی تأثیر معیارهای اعتماد بیش از حد مدیران ارشد بر خطر سقوط آتی قیمت سهام دریافتند که از میان معیارهای انتخابی برای اعتماد بیش از حد مدیریتی، سرمایه‌گذاری بیش از حد، نسبت بدهی به حقوق صاحبان سهام و خالص جریان‌های نقدی، سیاست تقسیم سود و نسبت مخارج سرمایه، تأثیر مثبت معناداری بر خطر سقوط آتی قیمت سهام دارند. علاوه بر این، نتایج پژوهش نشان می‌دهد معیار اصلی اعتماد بیش از حد مدیریتی تأثیر مثبت معناداری بر خطر سقوط آتی قیمت سهام دارد. کاشانی پور و همکاران (۱۳۹۷) به موضوع لحن افشای اطلاعات و عملکرد آتی پرداختند. بر اساس نتایج به دست آمده، استفاده بیشتر از واژگان مثبت تخصصی، همراه با بازده مناسب دارایی‌ها در سال جاری، بهبود عملکرد آتی را به دنبال دارد. استفاده بیشتر از این واژگان همراه با واژگان خنثی، موجب می‌شود که بازده آتی دارایی‌ها بهبود یابد؛ اما استفاده بیشتر از واژگان عمومی مثبت با کاهش بازدهی آتی دارایی‌ها همراه می‌شود. بر اساس نتایج، واژگان تخصصی توانایی مناسبی برای توضیح دادن عملکرد آتی شرکت دارند. زارع بهمن‌میری و همکاران (۱۳۹۸) قدرت مدیران و لحن اعلان سود با تأکید بر نقش نظارت هیئت‌مدیره را مورد مطالعه و بررسی قرار دادند. نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش به وسیله رگرسیون چندگانه نشان می‌دهد قدرت مدیران با معیار توانایی مدیریت و چرخش مدیریت با لحن اعلان سود مدیران رابطه مثبت و معناداری دارد همچنین، درصد اعضای غیرموظف هیئت‌مدیره سبب تضعیف رابطه بین توانایی مدیریت در لحن مثبت اعلان سود می‌شود اما تعداد جلسات هیئت‌مدیره بر رابطه دوگانگی نقش مدیرعامل و لحن اعلان سود تأثیر تضعیف‌کننده و معناداری دارد. نتایج بررسی‌های عباسی و همکاران (۱۳۹۷) با عنوان تأثیر بیش‌اطمینانی مدیریتی بر کیفیت گزارشگری مالی و محافظه‌کاری شرطی حاکی از آن است که اعتماد بیش از اندازه مدیریتی بر کیفیت گزارشگری مالی تأثیر معکوس و معناداری دارد. همچنین، اعتماد بیش از اندازه مدیریتی بر محافظه‌کاری شرطی تأثیر معکوس و معناداری دارد و محافظه‌کاری موجب قوی‌تر شدن تأثیر معکوس بیش‌اطمینانی مدیریتی بر کیفیت گزارشگری مالی می‌شود. پورکریم و همکاران (۱۳۹۷) نیز نشان دادند مدیریت سود تعهدی بر لحن بدبینانه، تأثیر منفی و معناداری دارد؛ به عبارتی با کاهش مدیریت سود تعهدی، لحن بدبینانه در گزارشگری مالی افزایش می‌یابد. بر این اساس، دیدگاه فرصت‌طلبانه در خصوص لحن گزارشگری مالی مدیران صدق می‌کند تا از این طریق، ادراک استفاده‌کنندگان از اطلاعات را منحرف کنند. میرعلی و همکاران (۱۳۹۷) با بررسی رابطه لحن گزارشگری مالی با عملکرد آتی شرکت و بازده بازار به این نتیجه دست یافتند که لحن گزارش‌های مالی، انتظارات مدیران از عملکرد آتی شرکت را منعکس می‌کند. با این حال، بازار در روزهای نزدیک انتشار گزارش‌های مالی، پاسخ معنی‌داری به لحن مورد استفاده در گزارش‌های مالی نمی‌دهد.

شفایت حسین (۲۰۱۹) در یک کار پژوهشی رابطه بیش‌اطمینان مدیریت و لحن گزارشگری مالی را مطالعه و بررسی کرد. طبق نتایج، شرکت‌هایی با مدیران بیش‌اطمینان از لحن خوش‌بینانه در صورت‌های مالی استفاده می‌کنند. همچنین در شرکت‌های دارای اهرم مالی بالا و مدیران بیش‌اطمینان کاهش استفاده از لحن خوش‌بینانه مشاهده شد. گارسیا و همکاران (۲۰۱۸) دریافتند مدیران از لحن خوش‌بینانه برای علامت‌دهی به بازار درباره عملکرد و توانایی خود استفاده می‌کنند. شرکت‌هایی که دارای لحن خوش‌بینانه در صورت‌های مالی هستند از بازده غیرعادی برخوردار بوده و فرصت بیشتری برای سرمایه‌گذاری و تقسیم سود دارند. بوچولز و همکاران (۲۰۱۸) با بررسی تأثیر خودشیفتگی مدیران بر لحن گزارشگری مالی دریافتند که صورت‌های مالی ارائه شده توسط مدیران خودشیفته دارای لحن غیرمنتظره خوش‌بینانه می‌باشد. مدیران خودشیفته با به‌کارگیری واژگان مثبت تلاش می‌کنند، عملکرد بهتری

نشان داده و کسب شهرت کنند. عطاءالله و همکاران (۲۰۱۸) به بررسی لحن خوش‌بینانه و محافظه‌کاری در تأمین مالی خارجی پرداختند. یافته‌های آن‌ها نشان داد، مدیرانی که از لحن خوش‌بینانه بیشتری در صورت‌های مالی استفاده می‌کنند، از میزان بدهی کمتری در ساختار سرمایه استفاده می‌کنند. آن‌ها سطح نگهداشت وجه نقد را بالا برده و میزان تقسیم سود را کاهش می‌دهند. کنگ و همکاران^۱ (۲۰۱۸) با استفاده از روش فراوانی واژگان به بررسی رابطه بین لحن گزارش‌های مالی و عملکرد شرکت پرداختند. بر اساس نتایج، سودآوری سال جاری بر لحن گزارشگری مالی تأثیر داشته به نحوی که شرکت‌هایی که دارای سودآوری بیشتری هستند، لحن گزارش‌های مالی آن‌ها مثبت بوده است.

پاتیل و پدیرینی^۲ (۲۰۱۵) در پژوهشی در شرکت‌های بورسی کشور آمریکا نشان دادند که لحن گزارشگری مالی مدیرعامل بر گزارشگری متهورانه مالی آن‌ها تأثیر دارد؛ اما برحسب عملکردهای مالی و احساس مسئولیت مدیران نسبت به بازار سرمایه و سهام‌داران، این تأثیر از لحاظ مثبت و منفی بودن متفاوت است. کارلسون (۲۰۱۵) نشان می‌دهند، مدیریت نوشتار برای گمراه کردن سرمایه‌گذاران نسبت به اطلاعات بنیادی شرکت‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. همچنین مدیریت نوشتار موجب تسهیل انگیزه‌های مدیریت در پوشش اطلاعات بنیادی ضعیف شرکت شده و به عنوان مکمل مدیریت سود استفاده می‌شود. به عبارت دیگر مدیران از مدیریت نوشتار با انگیزه‌های راهبردی استفاده می‌کنند.

فرضیه‌های پژوهش

با توجه به ادبیات نظری و اهداف پژوهش، فرضیه‌ها به شرح زیر ارائه شده است:

فرضیه اول: بیش‌اطمینانی مدیران (بر اساس شاخص میزان مخارج سرمایه‌ای) بر لحن گزارشگری مالی تأثیر معناداری دارد.

فرضیه دوم: بیش‌اطمینانی مدیران (بر اساس شاخص سرمایه‌گذاری بیش از حد) بر لحن گزارشگری مالی تأثیر معناداری دارد.

فرضیه سوم: بیش‌اطمینانی مدیران (بر اساس شاخص نسبت بدهی به حقوق صاحبان سهام) بر لحن گزارشگری مالی تأثیر معناداری دارد.

فرضیه چهارم: بیش‌اطمینانی مدیران (بر اساس شاخص میزان مخارج سرمایه‌ای) بر لحن غیرمنتظره گزارشگری مالی تأثیر معناداری دارد.

فرضیه پنجم: بیش‌اطمینانی مدیران (بر اساس شاخص سرمایه‌گذاری بیش از حد) بر لحن غیرمنتظره گزارشگری مالی تأثیر معناداری دارد.

فرضیه ششم: بیش‌اطمینانی مدیران (بر اساس شاخص نسبت بدهی به حقوق صاحبان سهام) بر لحن غیرمنتظره گزارشگری مالی تأثیر معناداری دارد.

1. Kang et al.

2. Patelli & Pedrini

روش‌شناسی پژوهش

این تحقیق از نظر هدف، پژوهشی کاربردی محسوب می‌شود و از لحاظ ماهیت و روش در دسته تحقیقات همبستگی قرار می‌گیرد، همچنین پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌های توصیفی و روش‌شناسی آن از نوع پس‌رویدادی است. جامعه آماری این پژوهش شامل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. نمونه آماری پژوهش با استفاده از روش حذف نظام‌مند و بر اساس معیارهای زیر گزینش شده است:

۱. به منظور همگن شدن نمونه آماری در سال‌های مورد بررسی، شرکت‌ها قبل از سال ۱۳۹۲ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشند و تا پایان سال ۱۳۹۸ از بورس اوراق بهادار تهران خارج نشده باشند.
 ۲. به لحاظ افزایش قابلیت مقایسه، دوره مالی آن‌ها منتهی به پایان اسفند ماه باشد.
 ۳. در طی دوره پژوهش تغییر سال مالی نداده باشد.
 ۴. جزء شرکت‌های سرمایه‌گذاری و واسطه‌گری مالی نباشند.
 ۵. اطلاعات مورد نیاز پژوهش برای دوره مورد بررسی در دسترس باشد. با احتساب معیارهای فوق تعداد ۱۲۹ شرکت در دوره ۷ ساله در قالب ۹۰۳ شرکت - سال به عنوان حجم نمونه انتخاب شد.
- در این پژوهش به پیروی از شفایت حسین (۲۰۱۹) و پژوهش عباسی و همکاران (۱۳۹۷) جهت آزمون فرضیه‌ها از مدل‌های رگرسیونی به شرح زیر استفاده می‌شود. با توجه به اینکه در فرضیه‌های پژوهش متغیر وابسته مدل‌ها، لحن گزارش‌های توضیحی (خوش‌بینانه یا بدبینانه) متغیرهای کمی پیوسته بوده، لذا در برازش مدل‌ها از رویکرد رگرسیون چندمتغیره خطی استفاده شده است. برای آزمون فرضیه اول تا سوم پژوهش از مدل (۱) استفاده می‌شود.

$$TONE_{it} = \beta_0 + \beta_1 Overcon_{it} + \beta_2 Gender_{it} + \beta_3 Tenure_{it} + \beta_4 ma_{it} + \beta_5 size_{it} + \beta_6 Cash\ Level_{it} + \beta_7 Firm's\ Age_{it} + \beta_8 Beta_{it} + \beta_9 ivol_{it} + \beta_{10} lev_{it} + \beta_{11} MB_{it} + \beta_{12} ROA_{it} + \varepsilon_{it}$$

مدل (۱)

برای آزمون فرضیه سوم تا ششم پژوهش از مدل (۲) استفاده می‌شود. در این مدل متغیر وابسته، لحن غیرمنتظره خوش‌بینانه یا بدبینانه گزارشگری مالی می‌باشد.

$$ETONE_{it} = \beta_0 + \beta_1 overcon_{it} + \beta_2 Gender_{it} + \beta_3 Tenure_{it} + \beta_4 ma_{it} + \beta_5 size_{it} + \beta_6 Cash\ Level_{it} + \beta_7 Firm's\ Age_{it} + \beta_8 Beta_{it} + \beta_9 ivol_{it} + \beta_{10} lev_{it} + \beta_{11} MB_{it} + \beta_{12} ROA_{it} + \varepsilon_{it}$$

مدل (۲)

متغیرهای پژوهش

الف) متغیر مستقل:

متغیر مستقل در این پژوهش بیش‌اطمینانی مدیران (Overcon) است که بر مبنای سه رویکرد سنجیده شده است: معیار اول: شاخص capex: براساس تحقیق رامشه و ملانظری (۱۳۹۳) و عباسی و همکاران (۱۳۹۷) جهت محاسبه بیش‌اطمینانی از شاخص capex که یک شاخص مجازی است استفاده می‌شود. اگر مخارج سرمایه‌ای در یک دوره معین تقسیم بر کل دارایی‌های ابتدای دوره، بزرگتر از سطح میانه آن برای صنعت مربوطه در آن سال باشد، برابر یک و در غیر این صورت برابر صفر می‌باشد. این شاخص بر مبنای یافته بن دیوید و همکاران (۲۰۱۳) می‌باشد که نشان دادند در شرکت‌هایی با مدیریت بیش‌اطمینان، مخارج سرمایه‌ای بالاتر است.

معیار دوم: سرمایه‌گذاری بیش از حد که مطابق با پژوهش احمد دوئملدن (۲۰۱۳) و اسجراند و زوزچمن (۲۰۱۱) عبارت است از مفهوم مازاد سرمایه‌گذاری که از رگرسیون رشد دارایی‌ها نسبت به رشد فروش در سطح صنعت به شرح رابطه زیر به دست می‌آید و در صورتی که باقی مانده رابطه برای شرکت مثبت باشد بدین معناست که در آن شرکت سرمایه‌گذاری بیش از حد انجام شده و برای متغیر عدد یک و در غیر این صورت عدد صفر لحاظ می‌شود (احمدی و همکاران، ۱۳۹۸).

$$Asset \times GR_{it} = \beta_i + \beta_1 Sales \times GR_{it} + \epsilon_t$$

$Asset.GR_{i,t}$ = رشد دارایی‌های شرکت i در سال t است که از تفاوت میزان تغییرات دارایی‌های شرکت نسبت به سال گذشته محاسبه می‌شود.

$sales.GR_{i,t}$ = رشد فروش شرکت i در سال t است که از تفاوت میزان تغییرات فروش شرکت نسبت به سال گذشته محاسبه می‌شود.

معیار سوم: نسبت بدهی به حقوق صاحبان سهام: یک متغیر ساختگی بوده که در صورتی که نسبت بدهی به حقوق صاحبان سهام شرکت i در سال مالی t بیشتر از میانه نسبت بدهی به حقوق صاحبان همان دوره شرکت‌های صنعت مربوط عضو نمونه باشد، بیانگر اطمینان بیش از حد مدیریتی بوده عدد یک و در غیر این صورت عدد صفر را اختیار می‌نماید. نسبت بدهی به حقوق صاحبان سهام به عنوان مجموع بدهی بلندمدت و کوتاه‌مدت تقسیم بر ارزش بازار حقوق صاحبان سهام تعریف می‌شود (احمدی و همکاران، ۱۳۹۸).

ب) متغیرهای وابسته:

به پیروی از تحقیق میرعلی و حصارزاده (۱۳۹۷) در این پژوهش از دو متغیر وابسته به نام لحن گزارشگری مالی و لحن غیرمنتظره گزارشگری مالی به شرح زیر استفاده شده است:

باتوجه به اینکه در خصوص گزارش‌های توضیحی مدیران ترجمه همه‌شمول و یکسانی وجود ندارد، این عنوان به پیروی از مقاله رهنمای رودپشتی و همکاران (۱۳۹۱) برای گزارش‌های فعالیت هیئت‌مدیره استفاده شده است. بدین ترتیب منظور از گزارش‌های توضیحی در پژوهش حاضر گزارش‌های فعالیت هیئت‌مدیره به مجمع عمومی صاحبان سهام می‌باشد که به صورت سالانه همراه صورت‌های مالی ارائه می‌گردد. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات کیفی در این پژوهش از روش مجموعه لغات برای تشخیص لحن خوش‌بینانه (مثبت) یا بدبینانه (منفی) به کاررفته در گزارش‌های توضیحی سالانه هیئت‌مدیره به منظور نمایش عملکرد سالانه شرکت و بیان وضعیت کلی شرکت به مجمع عمومی صاحبان سهام استفاده شده است. بدین ترتیب تفاوت در تعداد واژه‌های مثبت و منفی تقسیم بر مجموع واژگان نشان دهنده نسبت لحن مثبت یا منفی گزارش‌های توضیحی سالانه هیئت‌مدیره خواهد بود. روش مجموعه لغات را می‌توان به عنوان یک روش کمی تحلیل محتوا طبقه‌بندی نمود. لغت‌نامه‌های تخصصی حسابداری حال حاضر، که معیار سنجش واژگان مثبت و منفی در پژوهش‌های داخلی بوده است (همچون لغت‌نامه لوکران و مک‌دونالد، ۲۰۱۱؛ هنری، ۲۰۰۸) غیربومی بوده و احتمالاً در ترجمه واژگان نیز صرفاً به ریشه کلمه توجه گردیده و تمام اشکال کلمه بررسی نشده است. بنابراین در این پژوهش جهت تعیین لغات مثبت و منفی از فهرست واژگان ایجاد شده پله و همکاران (۱۳۹۸) استفاده گردیده است؛ چرا که این واژگان از گزارش‌های فعالیت هیئت‌مدیره شرکت‌های فعال در بازار سرمایه ایران اقتباس گردیده و بر پایه واژه‌ها و کلمات بومی تهیه شده و تمامی اشکال کلمه را در نظر گرفته است. بدین منظور در ابتدا تمامی گزارش‌های هیئت‌مدیره برای کلیه سال - شرکت‌های مورد پژوهش، مجدداً تایپ و به فایل ورد تبدیل گردیده و سپس جهت تحلیل کیفی داده‌ها، از نرم افزار مکس-کیودا^۱ استفاده شده است.

$$\text{لحن گزارش‌های توضیحی} = \frac{\text{واژه‌های منفی} - \text{واژه‌های مثبت}}{\text{مجموع واژه‌های مثبت و منفی}}$$

لحن غیر منتظره (ETONE): این متغیر از تفاوت لحن گزارش‌های توضیحی در سال t و سال $t-1$ محاسبه شده است. (هنری دیون، ۲۰۱۶ و دیویس و همکاران، ۲۰۱۲)

ج) متغیرهای کنترلی:

تنوع جنسیتی هیئت‌مدیره (Gender): اگر مدیرعامل خانم باشد عدد یک در غیر این صورت صفر می‌باشد. دوره تصدی مدیرعامل (Tenure): برابر است با تعداد سال‌های فعالیت مدیرعامل در شرکت. تخصص مالی اعضای هیئت‌مدیره (ma): اگر دارای اعضای متخصص مالی است عدد یک و در غیر این صورت عدد صفر.

استقلال هیئت‌مدیره (IND): درصد اعضای غیرموظف هیئت‌مدیره. درصد سرمایه‌گذاران نهادی (CON): میزان مالکیت سهام بانک‌ها، بیمه‌ها و صندوق‌های سرمایه‌گذاری در سهام شرکت.

اندازه شرکت (SIZE): برابر است با لگاریتم طبیعی ارزش بازار سهام شرکت. عمر شرکت (Firm's Age): تفاوت بین سال مورد مطالعه و سال پذیرفته شدن شرکت در بورس. بتا (Beta): معیار ریسک سیستماتیک.

ریسک خاص شرکت (ivol): برای سنجش متغیر از رویکرد مرادی و پرهیزکار (۱۴۰۰) استفاده شد. در یک مدل اتورگرسیو، مقدار جاری یک متغیر صرفاً وابسته به مقادیر قبلی آن به علاوه جمله خطا می‌باشد. در مدل ارائه شده برای استخراج شاخصی که توضیح دهنده ریسک خاص شرکت باشد از اتورگرسیو (AR) فروش سالانه نرمال شده شرکت به ارزش دفتری کل دارایی‌ها بهره برده می‌شود (بوند، ۲۰۰۲).

$$\text{Sales}_{i,t} = \mu_i + \phi \text{Sales}_{i,t-1} + \zeta_{i,t}$$

$\text{Sales}_{i,t}$: نرخ فروش به ارزش دفتری کل دارایی برای شرکت i در زمان t ، $\zeta_{i,t}$: جزء خطا. در گام بعدی از پسماندهای مدل هر شرکت، واریانس تجمعی استخراج کرده و جذر آن نشان دهنده ریسک خاص هر شرکت بوده که به وسیله $R_{i,t}^{\text{firm}}$ نشان داده می‌شود. اهرم مالی (LEV): برابر است با کل بدهی تقسیم بر کل دارایی. نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری (MB): برابر است با ارزش بازار سهام به ارزش دفتری سهام. بازده دارایی (ROA): برابر است با سود خالص تقسیم بر کل دارایی. رشد فروش (GR): نسبت تغییرات فروش شرکت به فروش سال جاری.

یافته‌های پژوهش

به منظور بررسی مشخصات عمومی متغیرها و تجزیه و تحلیل دقیق آن‌ها، آشنایی با آمار توصیفی مربوط به متغیرها لازم است. مقدار میانگین برای متغیر اهرم مالی برابر با (۰,۵۷۷۷) می‌باشد که نشان می‌دهد در شرکت‌های عضو نمونه به طور میانگین ۵۷ درصد از کل دارایی‌ها از تأمین مالی از طریق بدهی‌ها تشکیل یافته‌است. کمینه عمر شرکت برابر با ۱/۷۹۱ است که مربوط به شرکت «پتروشیمی فن‌آوران» است که در سال ۱۳۸۶ وارد بورس شده و در سال ۹۲ عمر آن ۶ سال بوده است که لگاریتم طبیعی عدد ۶ برابر با ۱/۷۹۱ بوده است. بیشینه عمر شرکت برابر با

۳/۹۵۱ است که مربوط به شرکت «نفت پارس است» که در سال ۱۳۴۶ وارد بورس شده و در سال ۹۸ عمر آن ۵۲ سال بوده است که لگاریتم طبیعی عدد ۵۲ برابر با ۳/۹۵۱ بوده است. میانگین تخصص مالی اعضای هیئت‌مدیره برابر با ۰/۱۴ درصد است یعنی به طور میانگین فقط ۱۴ درصد اعضای هیئت‌مدیره از تخصص مالی برخوردار بوده‌اند. کمینه آن صفر است چون نزدیک به ۴۰ درصد شرکت‌های عضو نمونه از افراد متخصص در نوع صنعت بهره می‌برند. بیشینه آن ۰/۶ است که مربوط به شرکت «فرآورده‌های نسوزآذر» در سال ۱۳۹۳ است که از ۵ نفر اعضای هیئت‌مدیره، ۳ نفر دارای مدرک حسابداری، مدیریت مالی و مدیریت استراتژیک هستند. این نتیجه با یافته‌های وحدانی و علی‌اکبری (۱۳۹۸) همخوانی دارد.

جدول (۱): آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

نام متغیر	نماد	میانگین	میانه	انحراف معیار	کمینه	بیشینه
لحن ساده	NETOPT	۰/۷۷۶	۰/۷۹	۰/۱۰۳	۰/۳۳۳	۰/۹۸۵
لحن غیرمنتظره	NETOPTLAGNE	۰/۰۳۳	۰/۰۰۸	۰/۱۷۷	-۰/۴۳۹	۰/۶۳۰
دوره تصدی مدیرعامل	Tenure	۲/۳۵۰	۰/۲	۱/۶۰۸	۱	۷
تخصص مالی هیئت‌مدیره	ma	۰/۱۴۴	۰/۲	۰/۱۳۰	۰	۰/۶
اندازه شرکت	size	۱۴/۵۳۰	۱۴/۳۱۴	۱/۴۷۲	۱۱/۰۲۲	۲۰/۲۰۲
وجوه نقد	Cash Level	۰/۰۷۱	۰/۰۳۹	۰/۰۸۷	۰/۰۰۲	۰/۴۹۴
عمر شرکت	Firm's Age	۲/۸۹۳	۲/۸۹۰	۰/۳۹۳	۱/۷۹۱	۳/۹۵۱
بتا	Beta	۰/۷۶۶	۰/۶۱۵	۰/۹۵۴	-۰/۹۳۹	۴/۱۸۱
اهرم مالی	lev	۰/۵۷۷	۰/۵۸۲	۰/۲۰۶	۰/۰۶	۱/۳۲۲
ارزش بازار به ارزش دفتری	MB	۲/۱۲۳	۱/۵۵	۰/۸۲	۲/۱۲۳	۱۱/۹۹۵
بازده دارایی	ROA	۰/۱۲۱	۰/۱۰۲	۰/۱۳۹	-۰/۲۸۹	۰/۵۴۸
رشد فروش	Growth	۰/۲۷۴	۰/۱۹۹	۰/۴۵۸	-۰/۵۲	۲/۸۹
ریسک خاص شرکت	ivol	۰/۶۹۴	۰/۶۸۹	۰/۱۳۹	۰/۲۳۵	۰/۹۷۷

جدول (۲) آمار توصیفی متغیرهای کیفی پژوهش را نشان می‌دهد. همان‌طور که در جدول (۲) مشاهده می‌شود، طبق معیار اول و سوم بیش‌اطمینانی، شرکت‌ها به دو گروه دارای مدیران بیش‌اطمینان و فاقد مدیران بیش‌اطمینان تفکیک شدند؛ اما برحسب معیار دوم، ۳۶/۹۹ درصد مشاهدات سرمایه‌گذاری بیش از حد داشته‌اند و تعداد ۵۶۹ شرکت سال یعنی ۶۳/۰۱ درصد مشاهدات سرمایه‌گذاری بیش از حد نداشته‌اند. تنوع جنسیتی صرفاً در ۱۷/۴۲ درصد مشاهدات وجود داشته و در ۳۴۰ مشاهده یعنی ۳۷/۶۵ درصد هیئت‌مدیره شرکت‌ها از تخصص مالی برخوردار نیستند.

جدول (۲): شاخص‌های توصیفی متغیرهای کیفی

متغیرهای پژوهش	تعداد	فراوانی متغیرها		درصد فراوانی	
		۱	۰	۱	۰
بیش‌اطمینانی مدیران (OC) ۱	۹۰۳	۴۵۱	۴۵۲	درصد ۴۹/۹۴	درصد ۵۰/۰۶
بیش‌اطمینانی مدیران (OC) ۲	۹۰۳	۵۶۹	۳۳۴	درصد ۶۳/۰۱	درصد ۳۶/۹۹
بیش‌اطمینانی مدیران (OC) ۳	۹۰۳	۴۵۱	۴۵۲	درصد ۴۹/۹۴	درصد ۵۰/۰۶
تنوع جنسیتی هیئت‌مدیره (Gender)	۹۰۳	۷۴۶	۱۵۷	درصد ۸۲/۵۸	درصد ۱۷/۴۲
تخصص مالی هیئت‌مدیره (ma)	۹۰۳	۳۴۰	۵۶۳	درصد ۳۷/۶۵	درصد ۶۲/۳۵

در آمار استنباطی پیش از آزمون مدل‌های پژوهش، با توجه به استفاده از داده‌های ترکیبی به بررسی مفروضات رگرسیون چندمتغیره پرداخته شد. نتایج آزمون چاو نشان داد، یکسان بودن عرض از مبدأ برای تمامی شرکت‌های مورد مطالعه در سطح معنی‌دار ۵ درصد رد نمی‌شود و می‌توان برای برآورد مدل از روش داده‌های تابلویی استفاده نمود. نتایج آزمون هاسمن در جدول (۳) نشان می‌دهد که سطح معناداری مدل اول و پنجم پژوهش بیشتر از ۵ درصد و بیانگر پذیرش اثرات تصادفی می‌باشد ولی فرضیه صفر مبنی بر انتخاب روش با اثرات تصادفی برای تخمین سایر مدل‌ها در سطح معنی‌دار ۵ درصد رد شده و لذا برای برآورد مدل‌های دوم، سوم، چهارم و ششم می‌توان از روش با اثرات ثابت استفاده نمود. آزمون ناهمسانی واریانس نشان داد، سطح معنی‌داری آزمون والد تعدیل شده در مدل سوم و ششم پژوهش کمتر از ۴ درصد می‌باشد و بیانگر وجود ناهمسانی واریانس در جملات اخلاص می‌باشد که این مشکل در تخمین نهایی مدل‌ها با رویکرد حداقل مربعات تعمیم یافته رفع شده است.

نتایج تخمین مدل اول پژوهش

به منظور آزمون تأثیر بیش‌اطمینانی مدیران بر لحن گزارشگری مالی از مدل اول پژوهش استفاده شد. در جدول (۳) نتایج حاصل از برازش سه مدل برحسب متغیر بیش‌اطمینانی نشان داده شده‌است. یافته‌ها نشان می‌دهد، ضریب تعیین مدل‌ها بیش از ۵۳ درصد بوده که بیانگر این است که متغیرهای مستقل و کنترلی موجود در مدل توانسته‌اند بیش از ۵۰ درصد از تغییرات متغیر وابسته را توضیح دهند. آماره والد در هر سه مدل سطح معناداری آن کمتر از ۵ درصد دارد؛ از این رو می‌توان گفت که مدل برازش شده از اعتبار کافی برخوردار است. آزمون هم‌خطی نشان می‌دهد عامل تورم واریانس در متغیرهای مدل وجود ندارد.

جدول (۳): تأثیر بیش‌اطمینانی مدیران بر لحن خوش‌بینانه یا بدبینانه در گزارشگری مالی

$TONE_{it} = \beta_0 + \beta_1 Overcon_{it} + \beta_2 Gender_{it} + \beta_3 Tenure_{it} + \beta_4 ma_{it} + \beta_5 size_{it} + \beta_6 GR_{it} + \beta_7 Firm's\ Age_{it} + \beta_8 Beta_{it} + \beta_9 ivol_{it} + \beta_{10} lev_{it} + \beta_{11} MB_{it} + \beta_{12} ROA_{it} + \beta_{13} IND_{it} + \beta_{14} CON_{it} + \varepsilon_{it}$							
VIF	نسبت بدهی		مخارج سرمایه‌ای		سرمایه‌گذاری بیش از حد		متغیر
	خطای استاندارد	ضرایب	خطای استاندارد	ضرایب	خطای استاندارد	ضرایب	
۱/۱۳	۰/۰۳۲۲	-۰/۰۸۸ (-۲/۷۵)***	۰/۰۲۱	۰/۰۴۸ (۲/۳۱)**	۰/۰۲۹	۰/۰۶۸ (۲/۲۹)**	<i>Overcon</i> بیش‌اطمینانی مدیران
۱/۰۷	۰/۰۶۵	۰/۱۶۴ (۲/۵۲)**	-۰/۱۱۹	۰/۲۴۷ (۲/۰۸)**	-۰/۰۶۷	-۰/۱۶۳ (۲/۴۳)**	<i>Gender</i> تنوع جنسیتی هیئت‌مدیره
۱/۰۹	۰/۰۰۳۴	۰/۰۱۱ (۳/۰۸)***	۰/۰۰۶	۰/۰۲۳ (۳/۶۸)***	۰/۰۰۳	-۰/۰۱۱ (۳/۲۲)***	<i>Tenure</i> دوره تصدی مدیرعامل
۱/۰۸	۰/۰۳۷	۰/۱۳۱ (۳/۵۱)***	-۰/۰۷۲	۰/۱۵۹ (۲/۲۲)**	-۰/۰۳۷	-۰/۱۴۲ (۳/۸۲)***	<i>ma</i> تخصص مالی اعضای هیئت‌مدیره
۱/۳۶	۰/۰۰۵	۰/۰۰۵ (۱/۱۰)	۰/۰۰۸	-۰/۰۰۵ (-۰/۶۸)	۰/۰۰۵	۰/۰۰۳ (۰/۷۲)	<i>size</i> اندازه شرکت
۱/۰۷	۰/۰۱۵	-۰/۰۴۴ (-۳/۰۱)***	۰/۰۲۸	-۰/۰۱۳ (-۰/۴۸)	۰/۰۱۵	-۰/۰۵۵ (-۳/۶۵)***	<i>firm's Age</i> عمر شرکت
۱/۰۲	۰/۰۰۶	۰/۰۱۲ (۲/۱۱)**	۰/۰۱۱	۰/۰۱۵ (۱/۴۷)	۰/۰۰۵	۰/۰۰۸ (۱/۴۹)	<i>Beta</i> بتا
۱/۰۱	۰/۰۴۱	-۰/۰۵۸ (-۱/۴۱)	۰/۰۷۷	-۰/۲۳۱ (-۲/۹۹)***	۰/۰۴۱	-۰/۰۸۳ (-۲/۰۴)**	<i>ivol</i> ریسک خاص شرکت

۲/۲۷	۰/۰۳۹	-۰/۰۹۶ (-۲/۴۱)**	۰/۰۷۲	-۰/۲۰۷ (-۲/۹۹)***	۰/۰۳۹	-۰/۰۷۹ (-۲/۰۲)**	<i>lev</i>	اهرم مالی
۱/۴۳	۰/۰۲۶	۰/۰۱۹ (۰/۷۲)	۰/۰۴۷	۰/۰۰۷ (۰/۱۵)	۰/۰۲۶	۰/۰۰۸ (۰/۳۱)	<i>MB</i>	نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری
۲/۴۵	۰/۰۶۱	۰/۳۰۷ (۵/۰۲)***	۰/۱۰۵۶	۰/۵۷۶۷ (۵/۴۶)***	۰/۰۶۰۹	۰/۳۰۳۶ (۴/۹۹)***	<i>ROA</i>	بازده دارایی
۱/۰۸	۰/۰۱۲	-۰/۰۱۰ (-۰/۸۸)	۰/۰۲۱۶	-۰/۰۲۳۰ (-۱/۰۶)	۰/۰۲۹۷	-۰/۰۷۱۵ (-۲/۴۰)**	<i>IND</i>	استقلال هیئت‌مدیره
۱/۰۱	۰/۰۰۷	۰/۰۰۶۰ (۰/۸۰)	۰/۰۱۴۶	۰/۰۱۹۰ (۱/۳۰)	۰/۰۰۷۸	۰/۰۰۵۸ (۰/۷۴)	<i>CON</i>	سرمایه‌گذاران نهادی
۱/۲۸	۰/۰۱۳	۰/۰۳۱ ۲/۳۲)**	۰/۰۲۰۵	۰/۰۴۸۳ (۲/۳۵)**	۰/۰۱۳۲	۰/۰۳۱۴ (۲/۳۸)**	<i>GR</i>	رشد فروش
--	۰/۱۰۰۷	۰/۷۴۰۷ (۷/۳۵)***	۰/۱۷۷۰	۰/۷۶۱۹ (۴/۳۰)***	۰/۱۰۱۰	۰/۸۱۸۶ (۸/۱۰)***	β_0	عرض از مبدا
-	۲۸/۵۱		۶۶/۴۳		۳۴/۴۰			آماره والد
-	۰/۰۰۵		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰۱			سطح معنی‌داری والد
-	۰/۵۳۲		۰/۶۴۵		۰/۵۴۲			ضریب تعیین

*** معناداری در سطح اطمینان ۹۹٪، ** معناداری در سطح اطمینان ۹۵٪، * معناداری در سطح اطمینان ۹۰٪

نتایج جدول (۳) نشان می‌دهد که بیش‌اطمینانی مدیران وقتی به صورت سرمایه‌گذاری بیش از حد و افزایش مخارج سرمایه‌ای باشد، رابطه مثبت و دارای سطح معنی‌داری کمتر از ۵ درصد با لحن گزارشگری مالی دارد. لذا در این حالت بیش‌اطمینانی مدیران بر لحن در گزارشگری مالی تأثیر مثبت و معناداری دارد. اما در صورتی که رفتار بیش‌اطمینانی مدیر به صورت افزایش میزان بدهی‌ها و دریافت تسهیلات بانکی بروز کند، رابطه منفی و دارای سطح معنی‌داری کمتر از ۵ درصد با لحن خوش‌بینانه صورت‌های مالی دارد؛ لذا در این حالت با توجه به افزایش ریسک مالی شرکت، لحن خوش‌بینانه صورت‌های مالی کمتر می‌شود.

همچنین یافته‌ها نشان می‌دهد، حضور زنان در هیئت‌مدیره، تخصص مالی اعضای هیئت‌مدیره و دوره تصدی مدیرعامل بر لحن صورت‌های مالی تأثیر مثبت و معناداری دارد. روحیه و شخصیت زنانه، درک مالی اعضای هیئت‌مدیره و تجربه مدیرعامل بر ارائه اخبار خوب و به‌کارگیری واژگان مثبت صورت‌های مالی تأثیر مثبتی دارد. همچنین شرکت‌هایی که میزان سودآوری و رشد فروش بیشتری دارند از واژگان مثبت بیشتری در صورت‌های مالی استفاده می‌کنند؛ اما شرکت‌هایی که از سطح بدهی بالاتری دارند، کمتر از واژگان مثبت در صورت‌های مالی استفاده می‌کنند.

نتایج تخمین مدل دوم پژوهش

به منظور آزمون تأثیر بیش‌اطمینانی مدیران بر لحن غیرمنتظره گزارشگری مالی از مدل اول پژوهش استفاده شد. در جدول (۴) نتایج حاصل از برازش سه مدل برحسب متغیر بیش‌اطمینانی نشان داده شده‌است. یافته‌ها نشان می‌دهد، ضریب تعیین مدل‌ها بیش از ۶۴ درصد بوده که بیان می‌کند متغیرهای مستقل و کنترلی موجود در مدل توانسته‌اند بیش از ۶۰ درصد از تغییرات متغیر وابسته را توضیح دهند. آماره والد در هر سه مدل سطح معناداری کمتر از ۵ درصد دارد؛ از این رو می‌توان گفت که مدل‌های برازش شده از اعتبار کافی برخوردار است. آزمون هم‌خطی نیز نشان می‌دهد، عامل تورم واریانس در متغیرهای مدل وجود ندارد.

جدول (۴): تأثیر بیش‌اطمینانی مدیران بر لحن غیرمنتظره خوش‌بینانه (بدبینانه) در گزارشگری مالی

$$NETOPT_{it} = \beta_0 + \beta_1 Overcon_{it} + \beta_2 Gender_{it} + \beta_3 Tenure_{it} + \beta_4 ma_{it} + \beta_5 size_{it} + \beta_6 GR_{it} + \beta_7 Firm's\ Age_{it} + \beta_8 Beta_{it} + \beta_9 ivol_{it} + \beta_{10} lev_{it} + \beta_{11} MB_{it} + \beta_{12} ROA_{it} + \beta_{13} IND_{it} + \beta_{14} CON_{it} + \varepsilon_{it}$$

VIF	نسبت بدهی		مخارج سرمایه‌ای		سرمایه‌گذاری بیش از حد		متغیر
	خطای استاندارد	ضرایب	خطای استاندارد	ضرایب	خطای استاندارد	ضرایب	
۱/۰۲	۰/۰۷۴۴	-۰/۱۴۱ (-۲/۰۱)**	۰/۰۲۲	۰/۰۴۳ (۱/۹۸)**	۰/۰۵۸	۰/۱۴۳ (۲/۴۸)**	<i>Overcon</i> بیش‌اطمینانی مدیران
۱/۰۷	۰/۱۵۴	۰/۱۳۹ (۰/۹۱)	۰/۱۳	۰/۰۰۶ (۰/۰۵)	۰/۱۵۳	۰/۱۵۷ (۱/۰۳)	<i>Gender</i> تنوع جنسیتی هیئت‌مدیره
۱/۰۹	۰/۰۰۸	۰/۰۲۴ (۲/۹۴)***	۰/۰۰۷	۰/۰۱۵ (۲/۰۸)**	۰/۰۰۸	۰/۰۲۲ (۲/۷۷)***	<i>Tenure</i> دوره تصدی مدیرعامل
۱/۰۸	۰/۰۹۳	۰/۲۳۵ (۲/۵۳)**	۰/۰۸۲	۰/۲۲۲ (۲/۷۰)***	۰/۰۹۳	۰/۲۳۰ (۲/۵۸)**	<i>ma</i> تخصص مالی اعضای هیئت‌مدیره
۱/۳۴	۰/۰۰۱	-۰/۰۱۲ (-۱/۲۴)	۰/۰۱۱	-۰/۰۰۱ (-۰/۸۹)	۰/۰۰۱	-۰/۰۱۴ (-۱/۴۲)	<i>size</i> اندازه شرکت
۱/۰۵	۰/۰۳۶	-۰/۰۲۰ (-۰/۵۵)	۰/۰۴۲	-۰/۰۱۱ (-۰/۴۶)	۰/۰۳۶	-۰/۰۲۰ (-۰/۵۵)	<i>firm's Age</i> عمر شرکت
۱/۰۲	۰/۰۱۴	۰/۰۲۷۹ (۲/۰۴)**	۰/۰۱۰	۰/۰۲۷ (۲/۶۲)***	۰/۰۱۴	۰/۰۲۸ (۲/۰۶)**	<i>Beta</i> بتا
۱/۰۱	۰/۰۹۱	-۰/۲۸۵ (-۲/۸۶)***	۰/۰۸۶	-۰/۱۴۵ (-۱/۶۸)	۰/۰۹۹	-۰/۳۰۵ (-۳/۰۷)***	<i>ivol</i> ریسک خاص شرکت
۲/۲۷	۰/۰۹۲	-۰/۲۹۴ (-۳/۱۷)***	۰/۰۹۱	-۰/۱۹۰ (-۲/۰۹)**	۰/۰۹۲	-۰/۲۷۹ (-۳/۰۲)***	<i>lev</i> اهرم مالی
۱/۴۳	۰/۰۶۱	۰/۰۰۱ (۰/۱۶)	۰/۰۵۴	۰/۰۶۵ (۱/۲۱)	۰/۰۶۰	۰/۰۰۹ (۰/۱۴)	<i>MB</i> نسبت ارزش دفتری به ارزش بازار
۲/۴۶	۰/۱۳۷	۰/۷۶۳ (۵/۵۷)***	۰/۱۲۳	۰/۵۱۸ (۴/۲۲)***	۰/۱۳۷	۰/۷۳۵ (۵/۳۷)***	<i>ROA</i> بازده دارایی
۱/۰۸	۰/۰۲۸	-۰/۰۴۲ (-۱/۵۱)	۰/۰۴۰	۰/۰۳۵ (-۰/۷۰)	۰/۰۵۷	-۰/۱۶۶ (-۲/۸۹)***	<i>IND</i> استقلال هیئت‌مدیره
۱/۰۱	۰/۰۱۹	۰/۰۲۰۳ (۱/۰۷)	۰/۰۷۴	۰/۱۹۱ (۲/۷۰)***	۰/۰۱۹	۰/۰۱۸ (۰/۹۸)	<i>CON</i> سرمایه‌گذاران نهادی
۱/۲۸	۰/۰۲۶	۰/۰۶۹ (۲/۶۱)**	۰/۰۲۴	-۰/۰۴۱ (-۱/۷۲)	۰/۰۲۶	۰/۰۶۸ (۲/۵۶)**	<i>GR</i> رشد فروش
---	۰/۲۲۹	۰/۵۸۶ (۲/۵۶)**	۰/۲۵۵	۰/۳۷۴ (۱/۴۷)	۰/۲۲۹	۰/۶۰۸ (۲/۶۵)**	β_0 عرض از مبدا
	۲۸/۵۱		۴۳/۱۷		۴۰/۲۶		آماره والد
	۰/۰۰۴۷		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		سطح معنی‌داری والد
	۰/۶۴۶		۰/۶۸۸		۰/۶۹۰		ضریب تعیین

*** معناداری در سطح اطمینان ۹۹٪، ** معناداری در سطح اطمینان ۹۵٪، * معناداری در سطح اطمینان ۹۰٪.

بیش‌اطمینانی مدیران وقتی به صورت سرمایه‌گذاری بیش از حد و افزایش مخارج سرمایه‌ای باشد، رابطه مثبت و معناداری با لحن غیرمنتظره خوش‌بینانه گزارشگری مالی دارد؛ لذا در این حالت، بیش‌اطمینانی مدیران بر لحن غیرمنتظره در گزارشگری مالی تأثیر مثبت و معناداری دارد؛ اما در صورتی که رفتار بیش‌اطمینانی مدیران به صورت

افزایش میزان بدهی‌ها و دریافت تسهیلات بانکی بروز کند، رابطه منفی و معناداری با لحن غیرمنتظره گزارشگری مالی دارد؛ لذا در این حالت با توجه به افزایش ریسک مالی شرکت، لحن خوش‌بینانه گزارشگری مالی کمتر می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

لحن نوشتار گزارش‌های توضیحی مدیران در مجامع شرکت و سایر جلسات مشترک با سرمایه‌گذاران می‌تواند بر چگونگی برداشت استفاده‌کنندگان از اطلاعات مؤثر باشد. از آنجایی که لحن گزارش‌های توضیحی سالانه نشان دهنده رفتار و نوع تفکر مدیریت است، در این پژوهش سعی گردید تا با استفاده از مبانی نظری موجود به بررسی تأثیر بیش‌اطمینانی مدیران بر لحن گزارشگری مالی پرداخته شود.

معمولاً مدیران با اعتماد به نفس کاذب، به توانایی‌های خود و ادراک اطلاعاتی بیش از حد اعتماد دارند. بیش‌اطمینانی به صورت افزایش مخارج سرمایه‌ای، سرمایه‌گذاری بیش از حد و افزایش میزان بدهی نمایان می‌شود. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد، مدیران بیش‌اطمینانی که اقدام به افزایش مخارج سرمایه‌ای و سرمایه‌گذاری بیش از حد می‌کنند، برای تحقق نگرش‌های خوش‌بینانه از رفتارهای محافظه‌کارانه پرهیز می‌کنند و ممکن است، شناسایی زیان و اخبار بد را به تعویق انداخته و در نتیجه میزان به‌کارگیری واژگان مثبت افزایش یابد. یافته‌ها نشان می‌دهد، در این شرایط مدیران بیش‌اطمینان سعی می‌کنند با به‌کارگیری لحن غیرمنتظره مثبت در صورت‌های مالی، بر درک استفاده‌کنندگان و تحلیلگران مالی تأثیر گذاشته و با پنهان‌سازی اخبار بد، وضعیت شرکت را مطلوب جلوه دهند.

همچنین یافته‌ها نشان می‌دهد، مدیران بیش‌اطمینانی که به دلیل نگرش‌های خوش‌بینانه و اعتماد به نفس کاذب اقدام به افزایش سطح بدهی شرکت می‌کنند، میزان به‌کارگیری واژگان مثبت در صورت‌های مالی را کاهش می‌دهند. مدیران بیش‌اطمینان معمولاً به اخبار خوب که به جریان نقدی مثبت منجر می‌شود، خوش‌بین بوده و در نتیجه جریان نقدی ورودی را بیش از واقع ارزیابی می‌کنند و گمان می‌کنند توان بازپرداخت بدهی‌ها را داشته و با مشکلی مواجه نمی‌شوند. در حالی که استفاده بیش از حد از بدهی در تأمین مالی به علت هزینه‌ورشکستگی منجر به افزایش ریسک مالی شرکت می‌شود؛ لذا سرمایه‌گذاران و تحلیلگران مالی میزان ریسک مالی چنین شرکت‌هایی را بالاتر برآورد می‌کنند و در این شرایط مدیران نمی‌توانند با افزایش به‌کارگیری واژگان مثبت، مخاطرات شرکت را پنهان نمایند. این نتایج یا یافته‌های شفایت حسین (۲۰۱۹)، عطاءالله و همکاران (۲۰۱۸) و یاتریدیس (۲۰۱۶) سازگار است.

براساس یافته‌های پژوهش پیشنهاد می‌شود:

با توجه به اینکه بیش‌اطمینانی مدیران منجر به رویکردهای خوش‌بینانه در ارائه اطلاعات به استفاده‌کنندگان می‌شود؛ این امر می‌تواند عواقب منفی برای فعالیت‌های بلندمدت شرکت داشته باشد، بنابراین در شرکت‌ها باید بستری فراهم شود که سوگیری‌های رفتاری مدیریت تشدید نشود و حتی با یک‌سری از اقدامات بتوان آن را تعدیل نمود، اقداماتی مانند ایجاد فرهنگ انتقادپذیری در سازمان و تشویق مدیران به داشتن روحیه انتقادپذیری، برگزاری جلسات و گردهمایی‌های دوستانه بین مدیران و کارکنان و سعی در از بین بردن حس بی‌اعتمادی و بدگمانی در فضای سازمان که موجب ایجاد فضای سالم کاری عاری از حسادت، تنفر و نفاق، تقویت کارگروهی در سازمان‌ها می‌گردد و زمینه لازم در مدیران و رهبران سازمان برای جلوگیری از فردگرایی و شایسته‌سالاری مدیران را فراهم می‌کند.

باتوجه به اینکه طبق نتایج پژوهش در شرکت‌های دارای مدیر بیش‌اطمینان، بیشتر از واژه‌های مثبت در گزارش‌های توضیحی استفاده می‌شود و این رویکرد می‌تواند به صورت راهبردی برای پنهان‌سازی اخبار بد مورد استفاده قرار می‌گیرد، لذا به تحلیلگران مالی توصیه می‌شود، در خصوص نتایج رفتار فرصت‌طلبانه مدیران از لحن گزارش‌های توضیحی سالانه جوانب احتیاط را رعایت نمود. انطباق لحن گزارش‌های توضیحی با اطلاعات کمی و توجه به عملکرد بلند مدت را مدنظر قرار دهند تا درک و تحلیل دقیق‌تری از اطلاعات شرکت داشته و تصمیمات منطقی اخذ کنند. همچنین بر اساس نتایج پژوهش، به قانون‌گذاران و صاحبان سهام شرکت‌ها پیشنهاد می‌شود به منظور کاهش احتمال انحراف در ارائه اطلاعات شرکت‌ها، به ویژگی‌های مدیران و میزان پای‌بندی آن‌ها به اجرای استانداردها و اصول حسابداری توجه کنند. در این راستا بهبود سازوکارهای حاکمیت شرکتی می‌تواند تأثیرگذار بود و به کنترل رفتار مدیران کمک بسزایی نماید.

همچنین باتوجه اثرگذاری ویژگی رفتاری بیش‌اطمینانی مدیران بر لحن گزارشگری پیشنهاد می‌گردد، قانون‌گذاران و مجامع حرفه‌ای با وضع قوانین و دستورالعمل، آزادی مدیران در انتخاب واژگان را محدود نموده تا مانعی بر کنترل ادراک استفاده‌کنندگان از اطلاعات توسط مدیران باشند. بدین ترتیب انتظار می‌رود، قوانینی حاکم بر افشای کیفی اطلاعات متناسب با قوانین و استانداردهای موجود در خصوص افشای کمی اطلاعات وضع گردد. به پژوهشگران نیز پیشنهاد می‌شود، به منظور تحلیل سایر ویژگی‌های شخصیتی مدیران نظیر انعطاف‌پذیری، ماکیاولگری، تاب‌آوری و ... با انجام پژوهش‌های پیمایشی شناخت بهتر و جامع‌تری درباره تأثیرگذاری ویژگی‌های شخصیتی و مهارت‌های ارتباط مدیران بر لحن گزارشگری مالی ارائه نمایند.

References

- Abbasi, E., Vakilifard, H., & Marouf, M. (2018). The Effect of Managerial Overconfidence on the quality of financial reporting and conditional conservatism, in Tehran Stock Exchange. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 7(25), 193-206. (In Persian).
- Aghazadeh, S., Sun, L., Wang, Q., & Yang, R. (2018). Investors' perception of CEO overconfidence: evidence from the cost of equity capital. *Review of Quantitative Finance and Accounting*, 51, 1129–1150.
- Ahmadi, R.M., Ghalambor, M.H., & Dorse, S.S. (2019). The effect of CEO Overconfidence on future Stock Price Crashes of listed Companies in Tehran Stock Exchange. *Journal of Financial accounting and auditing research*, 11(41), 93-134. (In Persian).
- Ahmed, A. S., & Duellman, S. (2013). Managerial Overconfidence and Accounting Conservatism. *Journal of Accounting Research*, 51(1), 1-30.
- Aly, D., El-Halaby, Sh., & Hussainey, Kh. (2018). Tone disclosure and financial performance: evidence from Egypt. *Accounting Research Journal*, 31(1), 63-74.
- Ataullah. A., Vivian. A., & Xu, B. (2018). Optimistic Disclosure Tone and Conservative Debt Policy. *A journal of accounting, finance, business studies*, 54(4), 445-484.
- Balakrishnan, R., Qiu, X. Y., & Srinivasan, P. (2010). On the predictive ability of narrative disclosures Bias in the tone of forward-looking narratives. *Accounting and Business Research*, 40(4), 371–390.
- Ben-David, I., Graham, J. R., & Harvey, C. R. (2013). Managerial miscalibration. *The Quarterly journal of economics*, 128(4), 1547-1584.
- Buchholz, F., Jaeschke, R., Lopatta, K., & Maas, K. (2018). The use of optimistic tone by narcissistic CEOs. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 31(2), 531-562.

- Carlsson, S., & Lamti, R. (2015). Tone Management and Earnings Management. School of Business, Economics and Law. Gothenburg University, Master Degree Project.
- Chen, H., & Chen, C. (2015). Managerial Overconfidence and Bank Risk Taking: A Cross-Country Analysis. European Financial Management Association, Annual Meetings, Amsterdam, Netherlands.
- Davis, A. K., Piger, J.M., & Sedor, L. M. (2012). Beyond the numbers: Measuring the information content of earnings press release language. *Contemporary Accounting Research*, 29(3), 845–868.
- Duellman, S., Hurwitz, H., & Sun, Y. (2015). Managerial Overconfidence and Audit Fees. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 11(2), 148-165.
- Garcia O., Beatriz, G., Cristina, S., & Guillamon, E. (2018). Optimistic Disclosure Tone and CEO Career Concerns. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3160100>
- Heaton, J. (2002). Managerial Optimism and Corporate Finance. *Financial Management*, 31(2), 33–45.
- Heidari, Ali, Kordzangneh, Gholamreza and Alipour, Zohreh. (1386). Privatization Culture Engineering. Tehran: Pendar Fars Publishing. (In Persian).
- Henry, E. & Leone, J.A. (2016). Measuring Qualitative Information in Capital Market Research: Comparison of Alternative Methodologies to Measure Disclosure Tone. *Journal of accounting Review*, 91(1), 153-178.
- Hsieh, T., Bedard, J. C., & Johnstone, K. M. (2014). CEO Overconfidence and Earnings Management during Shifting Regulatory Regimes. *Journal of Business Finance & Accounting*, 41(9-10), 1243-1268.
- Huang, X., Teoh, S., & Zhang, Y. (2014). Tone Management. *The Accounting Review*: 89(3), 1083-1113.
- Iatridis, G. E. (2016). Financial Reporting Language in Financial Statements: Does Pessimism Restrict the Potential for Managerial Opportunism? *International Review of Financial Analysis*, 45, 1-40.
- Kang, T., Park, D. H., & Han, I. (2018). Beyond the numbers: The effect of 10-K tone on firms' performance predictions using text analytics. *Telematics and Informatics*, 35(2), 370-381.
- Kashani poor, M., Aghaee, M., & Mohseni Namaghi, D. (2020). Information Disclosure Tone and Future Performance. *Accounting and Auditing Review*, 26(4), 570-594. (In Persian).
- Kim, Y., Haidan, L., & Siqui, L. (2014). Corporate social responsibility and stock price crash risk. *Journal of Banking & Finance*, 43, 1-13.
- Malmendier, V., & Tate, G. (2005). CEO Overconfidence and corporate investment. *The Journal of Finance*, 60(6), 2661-2700.
- Mayew, WJ, & Venkatachalam, M. (2012). The power of voice: Managerial affective states and future firm performance. *The Journal of Finance*, 67(1), 1-43.
- Merrienboer, G. (2016). The impact of CEO overconfidence on managerial financial reporting. *Erasmus Universiteit Rotterdam*.
- Mirali, M., Gholami moghaddam, F., & Hesarzadeh, R. (2018). Investigation of the Relationship between Financial Reporting Tone with Future Corporate Performance and Market Return. *Financial Accounting Knowledge*, 5(3), 81-98. (In Persian)
- Mirzayee, S., Abdoli, M., Koushki jahromi, A. (2020). Financial reporting language Bad on Aggressive Financial Reporting Investor protection. *Empirical Studies in Financial Accounting*, 17(65), 109-138. (In Persian).
- Mohseni, A., & rahnamay roodposhti, F. (2020). Financial Performance and Writing Tone Management in Financial Reporting. *Empirical Research in Accounting*, 9(4), 29-48. (In Persian).

- Patelli, L. & Pedrini, M. (2015). Is Tone at the Top Associated with Financial Reporting Aggressiveness? *Journal of Business Ethics*, 126(1), 3-19.
- Peleh, M., Izadinia, N., & Amiri, H. (2020). The Effect of Tone in Board's Activity Reports on Future Performance Based on Signaling and Opportunistic Approach. *Journal of Value & Behavioral Accounting*, 4(8), 1-31. (In Persian).
- Pourkarim, M., Jabbarzadeh Kangarlouei, S., Bahri Sales, J., & Galavandi, H. (2020). The Impact of Corporate Governance on Tone of Financial Reporting. *Journal of Value & Behavioral Accounting*, 4(8), 33-62. (In Persian).
- Pourkarim, M., Jabbarzadeh Kangarlouei, S., Bahri Sales, J., & Galavandi, H. (2018). Impact of Earnings Management on Tone of Financial Reporting in Iranian Accounting System. *Journal of Financial Accounting Research*, 10(3), 21-44. (In Persian)
- Rahnamay roodposhti, F., & Mohseni, A. (2018). Management, Writing Management and Earnings Management. *Empirical Research in Accounting*, 8(4), 21-52. (In Persian).
- Schrand, C. M., & Zechman, S. L. (2012). Executive overconfidence and the slippery slope to financial misreporting. *Journal of accounting and Economics*, 53(1-2), 311-329.
- Shafayat, H. (2019). CEO Overconfidence and Tone of Annual Report. Thesis of masters. University of Saskatchewan.
- Tan, H., Wang, E., & Zhou, B. (2014). When the Use of Positive Language Backfires: The Joint Effect on Tone, Readability, and Investor Sophistication on Earnings Judgments. *Journal of Accounting Research*, 52 (1), 273-302.
- Vahdani, M., & Aliakbari, E. (2019). Board of Directors' Financial literacy and Real Earnings Management. *Empirical Research in Accounting*, 9(33), 171-197. (In Persian).
- Zare Bahnamiri, M. J., heidary Surshjani, Z., & Joudaki Chegeni, Z. (2020). CEO power and earnings announcement tone with emphasis on the role of board oversight. *Quarterly financial accounting journal*, 11(44), 119-143. (In Persian).